

DECIZIA Nr.847 din 18 noiembrie 2020

referitoare la sesizarea de neconstituționalitate a Hotărârii Parlamentului României nr.29/2020 privind numirea domnului Florin Iordache în funcția de președinte al Consiliului Legislativ

Nepublicată

Valer Dorneanu	- președinte
Cristian Deliorga	- judecător
Marian Enache	- judecător
Daniel Marius Morar	- judecător
Mona-Maria Pivniceru	- judecător
Gheorghe Stan	- judecător
Elena-Simina Tănăsescu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Benke Károly	- magistrat-asistent șef

1. Pe rol se află soluționarea sesizării de neconstituționalitate a Hotărârii Parlamentului României nr.29/2020 privind numirea domnului Florin Iordache în funcția de președinte al Consiliului Legislativ, sesizare formulată de liderul Grupului parlamentar al Partidului Uniunea Salvați România din Camera Deputaților.

2. Sesizarea de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr.6488 din 21 octombrie 2020 și constituie obiectul Dosarului nr.1831L/2/2020.

3. **În motivarea sesizării de neconstituționalitate**, se arată că numirea în funcția de președinte al Consiliului Legislativ se face, potrivit art.9 alin.(2) din Legea nr.73/1993 pentru înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Legislativ, prin votul majorității tuturor deputaților și senatorilor, nu doar a celor prezenți, ceea ce înseamnă că numărul minim necesar de voturi pentru a fi numit în funcția anterferită este de 230 de voturi. Or, domnul Florin Iordache a fost numit în funcția de președinte al Consiliului Legislativ în condițiile în care candidatura sa a întrunit doar un număr de 185 de voturi „pentru”, insuficient pentru a îndeplini condiția expresă prevăzută în art.9 alin.(2) din Legea nr.73/1993. În consecință, se apreciază că Hotărârea Parlamentului României nr.29/2020 a fost adoptată cu nerespectarea art.1 alin.(5) și a art.79 din Constituție.

4. Pe rol se află și soluționarea sesizării de neconstituționalitate a Hotărârii Parlamentului României nr.29/2020 privind numirea domnului Florin Iordache în funcția de președinte al Consiliului Legislativ, sesizare formulată de liderul Grupului parlamentar al Partidului Național Liberal din Camera Deputaților.

5. Sesizarea de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr.6496 din 22 octombrie 2020 și constituie obiectul Dosarului nr.1833L/2/2020.

6. **În motivarea sesizării de neconstituționalitate**, se arată că numirea în funcția de președinte al Consiliului Legislativ se face, potrivit art.9 alin.(2) din Legea nr.73/1993, prin votul majorității tuturor deputaților și senatorilor, nu doar a celor prezenți, ceea ce înseamnă că numărul minim necesar de voturi pentru a fi numit în funcția anterferită este de 230 de voturi. Se menționează că dispozițiile art.9 alin.(2) din Legea nr.73/1993 sunt în vigoare, nefiind afectate de nicio decizie a Curții Constituționale, aflându-se sub prezumția de constituționalitate. Or, domnul Florin Iordache a fost numit în funcția de președinte al Consiliului Legislativ în condițiile în care candidatura sa a întrunit doar un număr de 185 de voturi „pentru”, insuficient pentru a îndeplini condiția expresă prevăzută în art.9 alin.(2) din Legea nr.73/1993. În consecință, se apreciază că Hotărârea Parlamentului României nr.29/2020 a fost adoptată cu nerespectarea art.1 alin.(5) din Constituție.

7. Se mai arată că domnul Florin Iordache nu îndeplinește condiția legală privind buna reputație profesională și morală prevăzută de art.18 alin.(1) din Legea nr.73/1993. În acest sens, se menționează că, în anul 2017, domnul Florin Iordache a avut o conduită care a generat revoltă publică, incompatibilă cu dispoziția legală anterferită. Buna reputație morală nu rezultă din niciun act depus la dosarul de candidatură de către domnul Florin Iordache, iar Parlamentul a ignorat procedura audierii candidaților, atât în comisiile avizatoare, cât și în cadrul ședinței comune. Inexistența procedurii de audiere a candidaților pentru funcția de președinte al Consiliului Legislativ arată că Parlamentul nu a verificat și nu a constatat îndeplinirea condiției legale privind buna reputație profesională și morală,

condiție imperativă a cărei neîndeplinire atrage încălcarea principiului legalității, principiu de rang constituțional. Neîndeplinirea procedurii de verificare a bunei reputații morale și profesionale reprezintă o încălcare a dispozițiilor art.18 alin.(1) din Legea nr.73/2020 și constituie o nesocotire a art.1 alin.(5) din Constituție.

8. Se arată că, în accepțiunea art.20 din Legea nr.73/1993, președintele Consiliului Legislativ este parte a personalului acestei instituții. Or, întrucât personalul Consiliului Legislativ nu poate face parte din partide politice, rezultă că această condiție trebuie îndeplinită anterior numirii în funcția de președinte, respectiv la data depunerii dosarului de candidatură sau de concurs. *Per a contrario*, a accepta ideea că președintele Consiliului Legislativ poate fi membru al unui partid politic până în ziua începerii activității semnifică o înfrângere a dispoziției legale în vigoare. În cazul analizat, se arată că la dosarul de candidatură al domnului Florin Lordache nu există documentul care să ateste că nu este membru al unui partid politic. În aceste condiții, se susține că Parlamentul nu a îndeplinit o altă condiție imperativă prevăzută de lege, aceea de a constata existența sau inexistența, la data examinării dosarului de candidatură, precum și la data numirii în funcție a calității domnului Florin Lordache de membru al unui partid politic, fapt care constituie o încălcare a art.20 alin.(2) din Legea nr.73/1993, cu consecința încălcării art.1 alin.(5) din Constituție.

9. În conformitate cu dispozițiile art.27 alin.(2) și (3) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, sesizarea a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului pentru a comunica punctele de vedere ale birourilor permanente ale Camerei Deputaților și Senatului.

10. **Președintele Camerei Deputaților** a comunicat punctul de vedere al Biroului permanent al Camerei Deputaților, prin care se apreciază că sesizarea de neconstituționalitate nu îndeplinește condițiile de admisibilitate și se solicită respingerea acesteia.

11. Invocându-se Decizia nr.260 din 8 aprilie 2015, se subliniază că legiuitorul face distincție între hotărârile parlamentare care se adoptă cu majoritatea absolută de voturi și hotărârile care se adoptă cu majoritate simplă de voturi. Ținând cont de faptul că normele prescise prin regulamentele parlamentare sunt reguli procedurale, care privesc organizarea și funcționarea Camerelor Parlamentului, precum și reglementarea procedurilor de adoptare a actelor juridice ce pot fi adoptate de către acestea, și de faptul că prevederile referitoare la reglementarea majorității necesare numirii în conducerea Consiliului Legislativ invocate de autori aparțin unei legi organice, în amândouă cazurile fiind vorba de acte/norme juridice inferioare Constituției, dată fiind și jurisprudența Curții, acestea nu pot cuprinde reguli de fond contrare acesteia. Aceste reglementări trebuie să permită doar valorificarea dispozițiilor constituționale, neputându-le afecta în ceea ce privește domeniul de reglementare și conținutul, și, în consecință nu pot fi interpretate ca adăugând la exigențele Legii fundamentale în materia stabilirii majorității necesare pentru adoptarea hotărârilor Parlamentului sau Camerelor acestuia. În continuarea celor arătate anterior este incidentă și problematica privind coerența, claritatea și predictibilitatea normativă, o interpretare diferită (care ar permite Parlamentului sau Camerelor sale să determine, inclusiv pe cale normativă, alte praguri ale majorității necesare adoptării hotărârilor în afara cadrului prescrist de Legea fundamentală) fiind de natură a genera chiar un paralelism legislativ, ceea ce contravine prevederilor art.1 alin.(5) din Constituție, în componenta sa privitoare la respectarea exigențelor și standardelor de tehnică normativă.

12. Totodată, se menționează Decizia nr.64 din 23 ianuarie 2019, în care s-a arătat că regula care guvernează adoptarea hotărârilor Parlamentului este întrunirea cvorumului decizional al majorității simple de voturi, respectiv jumătate plus unu din numărul senatorilor și/sau deputaților prezenți la ședință, excepțiile de la această regulă fiind expres prevăzute de Legea fundamentală. Astfel, toate hotărârile adoptate de Camera Deputaților sau de Senat, în ședințe separate, cu excepția celor referitoare la regulamentele proprii de organizare și funcționare, urmează regula stabilită de dispozițiile art.76 alin.(2) din Constituție, respectiv se adoptă cu votul majorității membrilor prezenți în fiecare Cameră. De regulă, hotărârile Parlamentului se adoptă cu majoritate simplă de voturi, dacă Legea fundamentală nu prevede altfel. De asemenea, Hotărârea Parlamentului nr.29/2020 reprezintă o hotărâre cu caracter individual, categorie în rândul căreia se includ cele privind alegerea sau numirea într-o funcție, revocarea din funcție, precum și cele referitoare la validarea în funcții. Or, hotărârile de acest fel nu sunt supuse controlului de constituționalitate.

13. În consecință, se apreciază că acceptarea susținerilor autorilor sesizării ar echivala cu încălcarea art.1 alin.(5) din Constituție atât sub forma nerespectării ierarhiei normative, prin acceptarea posibilității ca normele infraconstituționale să fie interpretate de o manieră care să denatureze prevederile constituționale, cât și sub forma nerespectării exigențelor de tehnică normativă.

14. Referitor la presupusa încălcare a prevederilor art.79 din Constituție, se arată că numirea președintelui Consiliului Legislativ și a președinților de secții se realizează de către Parlament, în ședință comună, însă în limitele și cu respectarea celorlalte prevederi relevante de rang

constituțional. Întrucât numirea președintelui Consiliului Legislativ a fost realizată în acord cu exigențele constituționale și normative incidente, se consideră că nu au fost încălcate prevederile art.79 din Constituție.

15. În ceea ce privește susținerea potrivit căreia Hotărârea Parlamentului nr.29/2020 este neconstituțională deoarece domnul Florin Iordache nu îndeplinește condiția legală privind „*buna reputație profesională și morală*” prevăzută de art.18 alin.(1) din Legea nr.73/1993, se arată că norma instituită prin utilizarea sintagmei „*reputație profesională și morală*” trebuie interpretată cu bună-credință și în acord cu întregul context cuprins la art.18 alin.(1), care reglementează aspecte concrete și de ordin obiectiv ce stau la baza accederii în funcția de președinte al Consiliului Legislativ. Astfel, cerințele legale cuprinse la art.18 alin.(1) sunt cumulative și trebuie interpretate în strictă legătură cu calitatea profesională a celui ce urmează a fi numit în funcție, și nu la o interpretare ce vizează o apreciere subiectivă cu privire la exercitarea unor atribuții ale funcției publice ce îi sunt imputate *intuitu personae*.

16. Invocându-se Decizia nr.459 din 16 septembrie 2014, Decizia nr.21 din 16 ianuarie 2019 și Decizia nr.24 din 22 ianuarie 2020, se subliniază că, deși în cadrul controlului de constituționalitate al hotărârilor Parlamentului, Camerei Deputaților sau Senatului care privesc organizarea și funcționarea autorităților de rang constituțional sunt relevante și normele infraconstituționale, instanța de contencios constituțional nu se poate substitui autorității de numire, în cazul de față Parlamentului, în competența sa proprie de apreciere subiectivă în procesul de verificare a îndeplinirii condițiilor legale de numire. Se precizează că Parlamentul are plenitudinea de competență în aprecierea îndeplinirii criteriilor de numire și în aprecierea oportunității acceptării și alegerii unui candidat.

17. Se arată că, prin Decizia nr.24 din 22 ianuarie 2020, analizând îndeplinirea cerințelor de numire prevăzute de cadrul normativ de organizare și funcționare a Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei, similare prezentei cauze (respectiv cetățenia română, domiciliul pe teritoriul României, studii superioare în domeniul de referință, buna reputație și îndeplinirea pragului de vechime în specialitatea relevantă specificului instituției), Curtea a statuat faptul că verificarea în fond a îndeplinirii condițiilor de numire prin prelucrarea și interpretarea documentelor puse la dispoziție de candidat ține de competența exclusivă a organului de numire, cu atât mai mult cu cât o astfel de analiză vizează o apreciere subiectivă, de competența Parlamentului, ca autoritate care realizează numirea în funcție. În concluzie, Parlamentul și-a exercitat în cazul de față deplina și exclusivă competență de apreciere în ceea ce privește evaluarea îndeplinirii condiției bune reputații profesionale și morale atât prin activitatea desfășurată la nivelul comisiilor de specialitate, cât și la nivelul activității în Plenul reunit al celor două Camere unde a fost validată soluția comisiilor, cadrul normativ aflat în vigoare neimpunând o anumită procedură în procesul de verificare a acestei condiții.

18. Referitor la presupusa încălcare a dispozițiilor art.20 alin.(2) din Legea nr.73/1993, se arată că interdicția stabilită în privința personalului Consiliului Legislativ de a face parte din partide politice operează din momentul în care persoana numită în funcția respectivă intră în exercitarea atribuțiilor conform legii, respectiv în cazul de față după depunerea jurământului, și nu anterior numirii în funcție a președintelui Consiliului Legislativ, respectiv la data depunerii dosarului de candidatură sau de concurs. În consecință, interdicția privind apartenența politică a domnului Florin Iordache operează din momentul în care acesta intră în mod legitim în atribuții, exercitarea demnității fiind condiționată de depunerea jurământului, potrivit Constituției și legislației în vigoare. După depunerea jurământului, domnul Florin Iordache va avea la dispoziție termenul legal pentru a opta între funcția publică de președinte al Consiliului Legislativ și funcția politică.

19. **Președintele Senatului** nu a comunicat punctul de vedere al Biroului permanent al Senatului.

20. La termenul de judecată fixat pentru data de 4 noiembrie 2020, Curtea a dispus amânarea dezbaterilor asupra cauzei pentru data de 11 noiembrie 2020 și, ulterior, pentru 18 noiembrie 2020. La această dată, Curtea, în temeiul art.139 din Codul de procedură civilă coroborat cu art.14 din Legea nr.47/1992, a dispus conexarea Dosarului nr.1833L2/2020 la Dosarul nr.1831L2/2020, care a fost primul înregistrat, și a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

examinând sesizarea de neconstituționalitate, punctele de vedere ale Biroului permanent al Camerei Deputaților, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, dispozițiile criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

21. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.l) din Constituție și ale art.1, 10 și 27 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, să soluționeze sesizarea de neconstituționalitate.

22. **Obiectul controlului de constituționalitate** îl constituie Hotărârea Parlamentului României nr.29/2020 privind numirea domnului Florin Iordache în funcția de președinte al Consiliului Legislativ, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.970 din 21 octombrie 2020, potrivit căreia: „*Articol unic - Domnul Florin Iordache se numește în funcția de președinte al Consiliului Legislativ*”.

23. Textele constituționale invocate în susținerea obiecției de neconstituționalitate sunt cele ale art.1 alin.(5) privind obligativitatea respectării legii și ale art.79 privind Consiliul Legislativ.

(1) Admisibilitatea sesizării de neconstituționalitate

24. Examinând sesizarea de neconstituționalitate, Curtea constată că aceasta îndeplinește condițiile de admisibilitate prevăzute de art.146 lit.I) din Constituție coroborat cu art.27 din Legea nr.47/1992, *atât sub aspectul obiectului*, fiind vorba *lato sensu* de o hotărâre adoptată de plenul reunit al celor două Camere ale Parlamentului, cât și *sub cel al titularilor dreptului de sesizare*, aceasta fiind formulată de Grupul parlamentar al Partidului Uniunea Salvați România din Camera Deputaților și de Grupul parlamentar al Partidului Național Liberal din Camera Deputaților, sub semnătura liderilor respectivelor grupuri parlamentare.

25. Referitor la obiectul hotărârilor Parlamentului care pot fi supuse controlului de constituționalitate întemeiat pe art.146 lit.I) din Constituție coroborat cu art.27 din Legea nr.47/1992, în jurisprudența sa, Curtea a analizat și alte condiții de admisibilitate a sesizării, care nu sunt explicit prevăzute de lege, dar care au fost create pe cale jurisprudențială [Decizia nr.65 din 23 ianuarie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.279 din 11 aprilie 2019, paragrafele 24-27]. Astfel, o condiție de admisibilitate a sesizărilor privind neconstituționalitatea hotărârilor Parlamentului o reprezintă relevanța constituțională a obiectului acestor hotărâri. Curtea a constatat că pot fi supuse controlului de constituționalitate numai hotărârile Parlamentului care afectează valori, reguli și principii constituționale sau, după caz, organizarea și funcționarea autorităților și instituțiilor de rang constituțional (a se vedea, în acest sens, Deciziile nr.53 și 54 din 25 ianuarie 2011, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.90 din 3 februarie 2011, Decizia nr.307 din 28 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.293 din 4 mai 2012, Decizia nr.783 din 26 septembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.684 din 3 octombrie 2012).

26. Prin Decizia nr.251 din 30 aprilie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.376 din 21 mai 2014, paragraful 15, Curtea a stabilit că textul art.27 din Legea nr.47/1992 nu instituie vreo diferențiere între hotărârile care pot fi supuse controlului Curții Constituționale sub aspectul domeniului în care au fost adoptate sau sub cel al caracterului normativ sau individual, ceea ce înseamnă că toate aceste hotărâri sunt susceptibile a fi supuse controlului de constituționalitate - *ubi lex non distinguit nec nos distinguere debemus*. În consecință, sesizările de neconstituționalitate care vizează asemenea hotărâri sunt *de plano* admisibile. Mai mult, controlul actelor individuale ale Parlamentului este atât o chestiune care ține de statul de drept, cât și una care ține de drepturile omului. Ceea ce este important este faptul că procedura, nu neapărat fondul deciziei (de exemplu, ce persoană este numită pentru a ocupa o anumită funcție), trebuie să poată fi controlabilă în cadrul procedurii judiciare [a se vedea, în acest sens, Avizul Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția) nr.685/2012, adoptat la cea de-a 93-a sa Sesiune Plenară (Veneția, 14-15 decembrie 2012), pct.21-23]. *În cauza de față, hotărârea criticată are caracter individual și vizează numirea președintelui Consiliului Legislativ, instituție de rang constituțional, astfel că această condiție de admisibilitate este îndeplinită.*

27. Curtea a mai stabilit că, pentru a fi admisibilă sesizarea de neconstituționalitate întemeiată pe art.146 lit.I) din Constituție coroborat cu art.27 din Legea nr.47/1992, norma de referință trebuie să fie de rang constituțional, pentru a se putea analiza dacă există vreo contradicție între hotărârile menționate la art.27 din Legea nr.47/1992, pe de o parte, și exigențele procedurale și substanțiale impuse prin Constituție, pe de altă parte. Așadar, criticile formulate trebuie să aibă o evidentă relevanță constituțională, și nu una legală ori regulamentară. Prin urmare, toate hotărârile plenului Camerei Deputaților, ale plenului Senatului și ale plenului celor două Camere reunite ale Parlamentului pot fi supuse controlului de constituționalitate, dacă în susținerea criticii de neconstituționalitate sunt invocate dispoziții cuprinse în Constituție. Invocarea acestor dispoziții nu trebuie să fie formală, ci efectivă (Decizia nr.307 din 28 martie 2012, Decizia nr.783 din 26 septembrie 2012 și Decizia nr.628 din 4 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.52 din 22 ianuarie 2015, paragraful 15). *Întrucât, în cauză, criticile formulate sunt raportate la texte constituționale cu caracter generic [art.1 alin.(5) și art.79] coroborate cu texte de natură legală, acestea urmează a fi analizate pe fond în măsura în care ele se constituie în veritabile critici de neconstituționalitate a căror soluționare ține de competența Curții Constituționale. Prin urmare, din această fază a analizei nu se poate ajunge la concluzia inadmisibilității sesizării pe motiv că criticile formulate sunt formale.*

(2) Analiza sesizării de neconstituționalitate

(2.1.) Critica referitoare la majoritatea de vot ce trebuie întrunită pentru adoptarea Hotărârii Parlamentului României nr.29/2020

28. Curtea reține că principala critică de neconstituționalitate formulată vizează faptul că nu ar fi fost respectată majoritatea de vot cerută pentru adoptarea hotărârii Parlamentului, în sensul că aceasta a fost adoptată cu majoritatea voturilor parlamentarilor prezenți la ședință, și nu cu majoritatea voturilor parlamentarilor în funcție (majoritate simplă versus majoritate absolută), ceea ce ar încălca art.1 alin.(5) și art.79 din Constituție.

29. Potrivit art.65 alin.(2) lit.k) din Constituție, „*Camerele își desfășoară lucrările și în ședințe comune, potrivit unui regulament adoptat cu votul majorității deputaților și senatorilor, pentru: (...) k) îndeplinirea altor atribuții care, potrivit Constituției sau regulamentului, se exercită în ședință comună*”. Potrivit art.13 pct.21 din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului, „*Camera Deputaților și Senatul se întrunesc în ședințe comune pentru: (...) 21. efectuarea altor numiri în funcții care, potrivit legii, intră în competența Parlamentului*”. Art.9 alin.(2) din Legea nr.73/1993, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.1122 din 29 noiembrie 2004, prevede că „(2) **Președintele Consiliului Legislativ și președinții de secții se numesc prin votul majorității deputaților și senatorilor, reuniți în ședința comună a celor două Camere ale Parlamentului, pe baza a câte trei propuneri ale birourilor permanente pentru fiecare funcție, cu avizul comisiilor juridice reunite. Aceștia își exercită atribuțiile de la data depunerii, în mod individual, a jurământului prevăzut la alin.(3) în fața președinților celor două Camere**”. Prin urmare, ar rezulta că președintele Consiliului Legislativ trebuie să fie numit prin votul **majorității deputaților și senatorilor** (majoritate absolută).

30. Totuși, Curtea reține că art.76 alin.(2) din Constituție prevede că „(2) **Legile ordinare și hotărârile se adoptă cu votul majorității membrilor prezenți din fiecare Cameră**”. În jurisprudența sa [Decizia nr.392 din 17 aprilie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.325 din 15 mai 2007], Curtea a statuat că, în ceea ce privește adoptarea hotărârilor fiecărei Camere sau ale Camerelor reunite ale Parlamentului, legiuitorul face distincție între hotărârile parlamentare care se adoptă cu majoritatea absolută de voturi, sens în care se rețin prevederile art.76 alin.(1) din Constituție, referitoare la adoptarea sau modificarea regulamentelor parlamentare, și hotărârile care se adoptă cu majoritate simplă de voturi, de exemplu, cele prevăzute la alin.(2) al aceluiași articol constituțional. Acestea, în condițiile în care numărul celor prezenți este de cel puțin jumătate plus unu din numărul membrilor fiecărei Camere. Așadar, de regulă, hotărârile Parlamentului se adoptă cu majoritate simplă de voturi, dacă Legea fundamentală nu prevede altfel. Or, în afara dispozițiilor art.76 alin.(1), Constituția prevede că în unele domenii hotărârile pot fi adoptate doar cu votul majorității membrilor celor două Camere. În acest sens sunt, de exemplu, prevederile constituționale ale art.95 alin.(1), potrivit cărora Președintele României poate fi suspendat din funcție cu votul majorității deputaților și senatorilor, precum și cele ale art.103 alin.(3), în temeiul cărora Parlamentul acordă încredere Guvernului cu votul majorității deputaților și senatorilor. Prin decizia anterioară, Curtea a constatat că textul legal care prevedea că hotărârea prin care Parlamentul își exprimă punctul de vedere asupra referendumului inițiat de Președintele României se adoptă „cu votul majorității deputaților și senatorilor” este neconstituțional, întrucât, potrivit art.76 alin.(2) din Constituție, **hotărârile Parlamentului se adoptă cu votul majorității membrilor prezenți**.

31. În același sens Curtea s-a pronunțat și prin Decizia nr.989 din 1 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.716 din 22 octombrie 2008, Decizia nr.990 din 1 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.716 din 22 octombrie 2008, sau Decizia nr.260 din 8 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.318 din 11 mai 2015, paragraful 25.

32. Curtea a mai statuat că, potrivit dispozițiilor constituționale, în condițiile respectării cvorumului legal de ședință, regula care guvernează adoptarea hotărârilor Parlamentului este întrunirea cvorumului decizional al majorității simple de voturi, respectiv *jumătate plus unu din numărul senatorilor și/sau deputaților prezenți la ședință*, excepțiile de la această regulă fiind expres prevăzute de Legea fundamentală (Decizia nr.261 din 8 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.260 din 17 aprilie 2015, paragraful 28).

33. Curtea a mai constatat că, sub aspectul majorității de vot, legiuitorul constituant a stabilit că regula - principiul - pentru adoptarea hotărârilor parlamentare este întrunirea unei majorități simple (majoritatea membrilor prezenți), iar excepția, fiind de strictă interpretare - *exceptio est strictissimae interpretationis*, este reprezentată, pe de o parte, de hotărârile parlamentare de aprobare a regulamentelor Camerelor, așadar, a celor ce privesc organizarea și funcționarea acestora [art.65 alin.(2) sau art.76 alin.(1) din Constituție], de cele care privesc suspendarea din funcție a Președintelui României [art.95 alin.(1) din Constituție] sau acordarea/retragerea încrederii Guvernului [art.103

alin.(3), art.113 alin.(1) sau art.114 din Constituție], acestea circumscriindu-se majorității absolute (majoritatea membrilor Camerei, respectiv ai Parlamentului), iar, pe de altă parte, hotărârile de punere sub acuzare a Președintelui României pentru înaltă trădare [art.96 alin.(1) din Constituție], care se adoptă cu majoritate calificată (două treimi din numărul deputaților și senatorilor). Așadar, *actele normative infraconstituționale nu pot prevedea alte majorități de vot decât cele reglementate prin textul Constituției*; din contră, acestea trebuie să se subsumeze cadrului constituțional existent, iar emitentul acestora nu poate aprecia ca, de la caz la caz, în funcție de importanța pe care o atașează el însuși domeniului respectiv, adoptarea hotărârilor să fie realizată prin apelarea la alte majorități de vot decât cele stabilite prin Constituție (Decizia nr.260 din 8 aprilie 2015, paragraful 27). Prin aceeași decizie, paragraful 31, Curtea a statuat că art.76 alin.(2) din Constituție și jurisprudența Curții Constituționale sunt neechivoce cu privire la majoritatea de vot necesară a fi întrunită pentru adoptarea hotărârilor parlamentare, altele decât cele care privesc ipotezele de excepție reglementate prin art.65 alin.(2), art.76 alin.(1), art.95 alin.(1), art.96 alin.(1), art.103 alin.(3), art.113 alin.(1) sau art.114 din Constituție.

34. Din cele de mai sus, rezultă, în mod neechivoc, că *art.76 alin.(2) din Constituție se referă atât la hotărârile adoptate de fiecare Cameră în parte, cât și la cele adoptate în ședință comună*, altele decât cele care privesc ipotezele de excepție reglementate prin art.65 alin.(2), art.76 alin.(1), art.95 alin.(1), art.96 alin.(1), art.103 alin.(3), art.113 alin.(1) sau art.114 din Constituție.

35. În aceste condiții, Curtea constată existența unei evidente contradicții, sub aspectul majorității de vot necesare pentru adoptarea hotărârii de numire în funcția de președinte al Consiliului Legislativ, între art.9 alin.(2) din Legea nr.73/1993 (majoritate absolută) și art.76 alin.(2) din Constituție (majoritate simplă).

36. Prin Decizia nr.65 din 23 ianuarie 2019, *Curtea, fiind chemată să se pronunțe cu privire la o situație similară ce viza concurența dintre o normă legală și una constituțională, a dat prevalență normei constituționale*. În acest sens, a statuat că, ținând cont de principiul ierarhiei normelor juridice și de obligația respectării supremației Constituției, prevăzută de art.1 alin.(5) din Legea fundamentală, această hotărâre trebuie să urmeze regula stabilită de dispozițiile art.76 alin.(2) din Constituție, respectiv să fie adoptată cu votul majorității senatorilor prezenți, ceea ce s-a și întâmplat (paragraful 51). Or, situația este identică și în cazul de față, Hotărârea Parlamentului României nr.29/2020 fiind adoptată cu votul majorității deputaților și senatorilor prezenți, conform art.76 alin.(2) din Constituție și jurisprudenței constante a Curții Constituționale.

37. Totodată, Curtea, prin Decizia nr.260 din 8 aprilie 2015, paragraful 31, a statuat că activitatea parlamentară trebuie să se raporteze la Constituție și jurisprudența Curții Constituționale, ceea ce echivalează cu îndepărtarea de la o reglementare legală care pune probleme de constituționalitate din perspectiva respectării art.76 alin.(2) din Constituție. Mai mult, Parlamentul nu are opțiunea de a alege între aplicarea unei legi sau a Constituției, din moment ce art.1 alin.(5) consacră, în mod expres, supremația Constituției și respectarea acesteia, iar art.76 alin.(2) din Constituție și jurisprudența Curții Constituționale sunt neechivoce cu privire la majoritatea de vot necesară a fi întrunită pentru adoptarea hotărârilor parlamentare, altele decât cele care privesc ipotezele de excepție reglementate prin art.65 alin.(2), art.76 alin.(1), art.95 alin.(1), art.96 alin.(1), art.103 alin.(3), art.113 alin.(1) sau art.114 din Constituție.

38. Așadar, raportat la cauza de față, Curtea constată că Parlamentul, alegând să respecte art.76 alin.(2) din Constituție și să înlăture de la aplicare dispozițiile art.9 alin.(2) din Legea nr.73/1993, care, deși se bucură de prezumția de constituționalitate, sunt, în realitate, neconstituționale, nu a făcut altceva decât să dea expresie art.1 alin.(5) din Constituție și jurisprudenței constante a Curții Constituționale. Astfel, susținerea autorilor sesizării de neconstituționalitate, potrivit căreia au fost încălcate dispozițiile art.1 alin.(5) din Constituție, este neîntemeiată, deoarece dispozițiile constituționale invocate prevăd, în primul rând, *obligativitatea respectării Constituției și a supremației sale*. Totodată, Curtea reține că art.79 din Constituție nu are incidență în cauză, având în vedere că nu reglementează în privința numirii în funcția de președinte al Consiliului Legislativ.

39. De altfel, Curtea observă că însăși Legea nr.47/1992 a reglementat faptul că *„Fiecare Cameră a Parlamentului numește, cu votul majorității membrilor săi, la propunerea Biroului permanent și pe baza recomandării Comisiei juridice, în calitate de judecător, persoana care a întrunit numărul cel mai mare de voturi”* [art.5 alin.(4)], însă, această prevedere, fiind distonantă cu art.76 alin.(2) din Constituție, a fost modificată și are în prezent următorul cuprins: *„Fiecare Cameră a Parlamentului numește, la propunerea Biroului permanent și pe baza recomandării Comisiei juridice, în calitate de judecător, persoana care a întrunit votul majorității membrilor prezenți”* (a se vedea articolul unic din Legea nr.66/2018). Prin urmare, o modificare similară se impune și în privința Legii nr.73/1993, în condițiile în care prin Decizia nr.392 din 17 aprilie 2007 s-a stabilit în mod explicit că, de principiu, hotărârile plenului reunit ale celor două Camere se iau cu votul majorității deputaților și senatorilor prezenți.

(2.2.) Critica referitoare la neîntrunirea condiției de bună reputație profesională

40. Curtea constată că Legea nr.73/1993 reglementează atât condiții obiective, cât și subiective pentru numirea în funcția de președinte al Consiliului Legislativ. Condiția bunei reputații profesionale face parte dintre cele subiective, a cărei evaluare și apreciere revine în mod exclusiv Parlamentului, și nu Curții Constituționale. În acest caz, Curtea nu se poate erija în controlorul deciziei Parlamentului, care, în situația dată, a considerat că această condiție este îndeplinită.

41. Consacrarea caracterului dihotomic al condițiilor legale pe care persoana numită trebuie să le îndeplinească, și anume condiții obiective și condiții subiective, are drept consecință doar admisibilitatea unui control efectuat de instanța constituțională exclusiv în ceea ce privește condițiile obiective. Curtea Constituțională nu poate analiza și cenzura opțiunea Camerei Deputaților prin cercetarea motivelor pentru care aceasta dispune de prerogativa sa de a numi o persoană într-o funcție publică (Decizia nr.395 din 5 iunie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.502 din 21 iunie 2019, paragraful 35).

42. În jurisprudența sa, Curtea a mai fost chemată să se pronunțe asupra unor chestiuni similare precum cele ridicate în cauza de față, respectiv controlul modului în care Parlamentul a evaluat diverse condiții subiective necesar a fi întrunite pentru numirea într-o funcție publică („înalta competență profesională” a judecătorului constituțional, „pregătirea profesională și experiența profesională corespunzătoare” a membrilor Consiliului Autorității de Supraveghere Financiară, „solida competență profesională” a președintelui Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal, „activitatea recunoscută în domeniul apărării drepturilor omului și combaterii discriminării” pentru numirea în funcția de membru al Colegiului Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării etc.).

43. Astfel, cu privire la condițiile necesare pentru a fi numit judecător al Curții Constituționale, Curtea a statuat că „marja de apreciere a Președintelui României, a Senatului și a Camerei Deputaților în exercitarea atribuției de a numi judecătorii constituționali nu este limitată la verificarea aspectelor de legalitate pe care le presupune îndeplinirea condițiilor obiective, cuantificabile (legea stabilind în ceea ce privește rangul studiilor și al vechimii juridice nivelul minimal al condițiilor pe care persoana numită trebuie să le respecte), ci vizează și aspecte de oportunitate, autoritățile competente având libertate absolută, în acest caz, de a alege o anumită persoană apreciată a întruni condiția «înaltei competențe profesionale»” (a se vedea Decizia nr.459 din 16 septembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.712 din 30 septembrie 2014, paragraful 38).

44. Decizia de numire în funcția de demnitate publică aparține în exclusivitate titularilor prevăzuți de Constituție și implică o apreciere subiectivă, întemeiată pe informațiile care sunt evaluate în mod personal, de către fiecare deputat sau senator, prin acordarea votului în cadrul deciziei colective a fiecărei Camere a Parlamentului, respectiv de către Președintele României, care manifestă o opțiune personală, în cadrul unei decizii individuale. Odată adoptate aceste decizii, opțiunea fiecărui for decident este asumată în plan instituțional și politic, răspunderea pentru alegerea realizată fiind circumscrisă acestui cadru (Decizia nr.459 din 16 septembrie 2014, paragraful 42).

45. O interpretare contrară ar însemna că, analizând condiția subiectivă a „înaltei competențe profesionale”, instanțele judecătorești, investite cu exercitarea controlului de legalitate a decretului Președintelui, sau Curtea Constituțională, investită cu controlul de constituționalitate al hotărârilor Parlamentului, s-ar substitui prerogativelor constituționale ale Președintelui României, Senatului sau Camerei Deputaților, după caz, în ceea ce privește numirea unor persoane în funcțiile de demnitate publică, decizia acestor autorități putând fi invalidată în urma efectuării unui control fundamentat pe aprecieri în egală măsură subiective, de către un for judiciar care ar pronunța o hotărâre judecătorească întemeiată pe standarde relative, variabile și echivoce, ceea ce este în evidentă contradicție cu prevederile legale (Decizia nr.459 din 16 septembrie 2014, paragraful 43). A accepta o asemenea teză „echivalează cu negarea atribuțiilor constituționale proprii ale celor două Camere ale Parlamentului, respectiv ale Președintelui României, care ar deveni atribuții comune/partajate cu Curtea Constituțională, respectiv instanțele judecătorești, ceea ce contravine prevederilor art.1 alin.(4) din Constituție referitoare la principiul separației puterilor în stat, precum și dispozițiilor art.1 alin.(5) care consacră principiul supremației Constituției. Prin urmare, în ceea ce privește îndeplinirea condiției înaltei competențe profesionale, nici instanțele judecătorești și nici Curtea Constituțională nu au vreo competență de control și cenzură” (paragraful 44).

46. Prin Decizia nr.395 din 5 iunie 2019, paragrafele 35 și 36, Curtea a statuat că nu poate analiza și cenzura opțiunea Camerei Deputaților prin cercetarea motivelor pentru care aceasta dispune de prerogativa sa de a numi un judecător la Curtea Constituțională cu privire la o persoană apreciată a întruni cerința „înaltei competențe profesionale”, în condițiile stabilite de Constituție, ci poate doar să verifice și să decidă în legătură cu îndeplinirea condițiilor obiective prevăzute de lege (a se vedea, *mutatis mutandis*, Decizia nr.251 din 30 aprilie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea

I, nr.376 din 21 mai 2014, paragrafele 19 și 20, Decizia nr.389 din 2 iulie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.534 din 17 iulie 2014, paragraful 23, Decizia nr.459 din 16 septembrie 2014, paragrafele 48 și 49, Decizia nr.433 din 21 iunie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.617 din 18 iulie 2018, paragraful 31, sau Decizia nr.65 din 23 ianuarie 2019, paragrafele 32 și 33). Prin urmare, Curtea Constituțională nu este competentă să verifice îndeplinirea condiției subiective referitoare la „înalta competență profesională” a persoanelor numite în funcția de judecător al Curții Constituționale, condiție prevăzută de art.143 din Constituție.

47. Curtea, printr-o altă decizie, a mai statuat că noțiunea de „corespunzătoare” care circumstanțiază pregătirea și experiența profesională în cuprinsul art.9 alin.(1) lit.a) din Ordonanța de urgență a Guvernului 93/2012 semnifică o evaluare și apreciere ce revin exclusiv Parlamentului, în calitate de autoritate ce realizează numirea membrilor Consiliului Autorității de Supraveghere Financiară, și nicidecum instanței de contencios constituțional (Decizia nr.251 din 30 aprilie 2014, paragraful 20 sau Decizia nr.389 din 2 iulie 2014, paragraful 23).

48. Analiza îndeplinirii cerinței subiective referitoare la „solida competență profesională”, inclusiv în domeniul protecției datelor cu caracter personal, cerință prevăzută de art.6 alin.(2) din Legea nr.102/2005 pentru numirea în funcția de președinte al Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal (A.N.S.P.D.C.P.), presupune o evaluare și apreciere ce revin exclusiv Senatului și care se încadrează în marja sa de apreciere, în calitate de autoritate ce realizează numirea președintelui A.N.S.P.D.C.P. În consecință, Curtea a constatat că nu are competența să verifice constituționalitatea hotărârii criticate din perspectiva îndeplinirii condiției privind „solida competență profesională”, inclusiv în domeniul protecției datelor cu caracter personal, pentru numirea președintelui A.N.S.P.D.C.P. (Decizia nr.65 din 23 ianuarie 2019, par.33).

49. De asemenea, prin Decizia nr.433 din 21 iunie 2018, paragraful 31, referindu-se la condiția subiectivă a existenței unei „activități recunoscute în domeniul apărării drepturilor omului și combaterii discriminării” pentru numirea în funcția de membru al Colegiului Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Curtea a constatat că aceasta „se poate realiza prin varii forme și modalități, ea fiind mai degrabă o apreciere subiectivă a societății în privința participării persoanei la diversele acțiuni care promovează/au ca finalitate apărarea drepturilor omului și combaterea discriminării. Această apreciere nu poate fi evaluată din perspectiva unor criterii/repere/standarde, ci, din contră, ține de discreția și marja de apreciere a autorității competente să numească persoana respectivă. Mai mult, Curtea nu are nici mijloacele necesare realizării unei asemenea evaluări și nu își poate asuma o răspundere care incumbă exclusiv în sarcina Parlamentului”.

50. Prin urmare, Curtea nu are competența să verifice îndeplinirea condiției subiective referitoare la buna reputație profesională, această competență exclusivă și discreționară revenind Parlamentului. Aceleași considerații sunt valabile și în privința condiției subiective referitoare la buna reputație morală.

(2.3.) Criticile privind starea de incompatibilitate a persoanei numite în funcția de președinte al Consiliului Legislativ

51. Potrivit art.9 alin.(2) din Legea nr.73/1993, președintele Consiliului Legislativ se numește prin hotărâre a Parlamentului și își exercită atribuțiile de la data depunerii jurământului în fața președinților celor două Camere. Art.20 din aceeași lege prevede că „(1) *Funcțiile de președinte al Consiliului Legislativ, de președinte de secție, de consilier și de expert sunt incompatibile cu oricare altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul juridic superior. (2) Personalul Consiliului Legislativ nu poate face parte din partide politice.*”

52. În măsura în care noțiunea de personal al Consiliului Legislativ este interpretată *lato senso*, înseamnă că sub această interdicție intră și președintele Consiliului Legislativ. Condițiile enunțate trebuie să fie îndeplinite la data depunerii jurământului, și nu la data adoptării hotărârii de numire în funcție.

53. Procedura de numire a președintelui Consiliului Legislativ cunoaște două etape: data adoptării hotărârii de numire și data depunerii jurământului, acesta putând fi depus oricând după data adoptării hotărârii de numire, chiar și în aceeași zi, pentru că prin definiție, la data adoptării hotărârii de numire, titularul anterior al funcției nu mai deține calitatea de președinte, funcția fiind vacantă. Prin urmare, orice incompatibilitate a persoanei numite în funcție, în cazul dat, trebuie să înceteze ***la momentul depunerii jurământului, dată care semnifică preluarea funcției și a atribuțiilor aferente acesteia.*** Orice altă interpretare duce la o situație inacceptabilă, respectiv ca în ziua supunerii la vot a hotărârii de numire (deci, la o dată la care nu se cunoaște deznodământul votului), candidatul să fi renunțat la toate calitățile potențial incompatibile cu noua calitate care încă nu a fost dobândită. Prin urmare, art.20 din Legea nr.73/1993 nu poate fi interpretat decât în sensul că renunțarea la calitatea de membru de partid trebuie realizată la data depunerii jurământului. Teza anterioară este susținută și de faptul că tot personalul Consiliului Legislativ depune jurământ - în fața președintelui Consiliului

Legislativ -, iar eventuala calitate de membru de partid nu trebuie să înceteze la momentul desfășurării probelor de concurs sau la data afișării rezultatului concursului, ci la data depunerii jurământului [art.11 alin.(4) din Legea nr.73/1993].

54. Pentru considerentele arătate, în temeiul art.146 lit.c) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art.1-3, art.11 alin.(1) lit.A.c), al art.27 alin.(1) și al art.28 alin.(2) din Legea nr.47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, sesizarea de neconstituționalitate formulată și constată că Hotărârea Parlamentului României nr.29/2020 privind numirea domnului Florin Iordache în funcția de președinte al Consiliului Legislativ este constituțională în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică președinților celor două Camere ale Parlamentului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 18 noiembrie 2020.

PRECIZĂRI

cu privire la minuta Deciziei Curții Constituționale nr.847/2020 și la opinia concurentă întocmită

În conformitate cu minuta Deciziei nr.847/2020, soluția de respingere ca neîntemeiată a sesizării de neconstituționalitate a fost pronunțată cu unanimitate de voturi și cu opinia concurentă a doamnei judecător Tănăsescu. În cadrul ședinței de deliberări, doamna judecător s-a pronunțat pentru respingerea sesizării de neconstituționalitate ca inadmisibilă motivat de faptul că hotărârile Parlamentului cu caracter individual nu pot forma obiectul controlului de constituționalitate potrivit art.146 lit.l) din Constituție coroborat cu art.27 din Legea nr.47/1992.

Opinia „concurrentă” redactată nu concordă cu susținerile prezentate în cadrul ședinței de deliberări de doamna judecător exclusiv pe soluția de inadmisibilitate și, mai mult, cuprinde - în mod paradoxal - argumente în favoarea soluției contrare adoptate cu unanimitate de voturi, ceea ce transformă opinia autointitulată „concurrentă” într-o veritabilă opinie separată. În mod cert, autoarea opiniei concurente nu a votat în sensul admiterii sesizării de neconstituționalitate motivat de neîndeplinirea condițiilor prevăzute de Legea nr.73/1993 pentru ocuparea funcției de președinte al Consiliului Legislativ.

Potrivit art.59 alin.(3) din Legea nr.47/1992, „Judecătorul care a votat împotriva poate formula opinie separată. **Cu privire la motivarea deciziei se poate formula opinie concurentă.** *Opinia separată și, după caz, cea concurentă se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, împreună cu decizia*”. Astfel, de principiu, judecătorul constituțional în cuprinsul opiniei concurente prezintă și dezvoltă argumentele sale invocate în cursul ședinței de deliberări în sensul soluției votate, fără a-și deforma/distorsiona votul exprimat și argumentele care au stat la baza acestuia. Nuanțarea votului exprimat în ședința de deliberări a Curții Constituționale prin argumentele cuprinse într-o opinie concurentă este inadmisibilă, întrucât prin intermediul unei asemenea opinii judecătorului constituțional nu îi este permis nici să se răzgândească în privința soluției votate și nici să prezinte argumente total străine în raport cu cele susținute în ședința de deliberări, când a fost pronunțată decizia. *Or, opinia „concurrentă” redactată neglijează tocmai aceste aspecte, consemnând soluții și argumente diferite față de cele prezentate la ședința de deliberări de doamna judecător, ceea ce este contrar art.59 alin.(3) din Legea nr.47/1992 și art.426 alin.(2) din Codul de procedură civilă, coroborat cu art.14 din Legea nr.47/1992.*

Președintele Curții Constituționale,

prof. univ. dr. Valer DORNEANU

OPINIE CONCURRENTĂ

În dezacord cu soluția de *respingere a sesizării ca neîntemeiată* pronunțată de Curtea Constituțională în prezenta cauză considerăm că soluția care se impunea era fie cea de **respingere a sesizării ca inadmisibilă**, fie - în ipoteza în care s-ar fi trecut peste filtrul de inadmisibilitate - cea de **admitere pe fond a sesizării** pentru motivele ce vor fi arătate în continuare:

- După modificările legislative din vara anului 2012 **cadrul normativ ce permite Curții Constituționale să verifice constituționalitatea hotărârilor parlamentare a rămas incert**, fapt care a permis Curții Constituționale să afirme că „*este singura în măsură ca, pe cale jurisprudențială, să stabilească cadrul în care își exercită atribuția de control al constituționalității hotărârilor Parlamentului, așa cum de altfel a procedat până în prezent, urmând a examina obiectul sesizărilor cu care este investită și a le soluționa în consecință prin raportare la valorile și principiile constituționale afectate*”.

- Cu privire la conținutul atribuției sale de verificare a constituționalității hotărârilor parlamentare, **în particular în materia constituționalității hotărârilor cu caracter individual, Curtea Constituțională are o jurisprudență impredictibilă** care oscilează între un control abstract și formal, ce poartă doar asupra actului emis de Parlament și un control concret, inclusiv asupra marjei discreționare de care dispune Parlamentul atunci când desemnează, validează sau revocă persoane în cadrul unor autorități publice.

- **Pe baza jurisprudenței variabile a Curții Constituționale, în prezenta cauză respingerea ca neîntemeiată a sesizării ar fi avut cea mai mică probabilitate, în vreme ce respingerea ca inadmisibilă ar fi fost posibilă, iar admiterea ar fi fost cea mai predictibilă soluție.**

1.1. Cu titlu preliminar trebuie precizat că și în această cauză s-a pus problema naturii juridice a opiniei pe care trebuie să o redacteze judecătorul ce formulează opinie individuală, respectiv dacă aceasta este o opinie separată sau o opinie concurrentă și în raport de ce criterii ar putea Plenul Curții să decidă dacă decizia pronunțată în cauză s-a luat cu unanimitate ori cu majoritate de voturi. Și în această cauză Plenul Curții Constituționale a insistat asupra faptului că, în cadrul contenciosului constituțional, nu sunt posibile decât două tipuri de soluții, respectiv admitere sau respingere a sesizării, iar între respingerea ca inadmisibilă și respingerea pe fond a unei sesizări nu există decât o diferență de nuanță și nu de natură a deciziei.

1.2. Fără a relua toate considerentele referitoare la rolul și importanța opiniei separate/concurente a judecătorului constituțional expuse în opinia separată de la decizia nr.609/2020, pe care le susținem în continuare în integralitate și care sunt perfect aplicabile și în cauza de față, prezentăm în continuare exemple din jurisprudența Curții Constituționale în care judecătorii rămași în minoritate și a căror independență a fost respectată pe deplin la acel moment de jurisdicția constituțională, cu toate că aparent și formal achiesau la soluția generică la care ajunsese majoritatea colegilor lor, nu au redactat opinie concurrentă ci opinie separată, prezentând argumentele pentru care soluția susținută de ei era radical diferită de cea majoritară. Astfel, în decizia nr.34/1999 opinia majoritară a decis ca sesizarea să fie respinsă ca inadmisibilă în vreme ce judecătorii rămași în minoritate au redactat opinie *separată* explicând de ce ea ar fi trebuit să fie respinsă pe fond și nu pe motive de procedură. În decizia nr.53/2000 opinia majoritară a decis ca sesizarea să fie respinsă ca inadmisibilă în vreme ce mai mulți judecători rămași în minoritate au redactat fiecare câte o opinie *separată* explicând de ce sesizarea ar fi trebuit să fie respinsă pe fond. În decizia nr.55/2000 opinia majoritară a decis ca sesizarea să fie admisă în vreme ce judecătorii rămași în minoritate au redactat opinie *separată* explicând că motivele care puteau sta la baza unei astfel de soluții erau radical diferite de cele reținute în opinia majoritară.

1.3. Pentru claritatea poziției adoptate de judecătorul rămas în minoritate și pentru plasticitatea exprimării acestei poziții prezentăm în continuare și un extras din opinia concurrentă la decizia Curții Constituționale nr.38/2001:

„[...] prin opinia separată, autorii acesteia se pot pronunța pentru o soluție integral opusă aceleia luate de către majoritate (de exemplu, se pronunță pentru constatarea neconstituționalității în loc de constatarea constituționalității sau, după caz, invers) ori se pot pronunța pentru constatarea inadmisibilității sesizării în locul soluției de constatare "în fond" a neconstituționalității (sau, după caz, invers) ori se pot pronunța pentru o soluție intermediară (de exemplu, pentru constatarea neconstituționalității în măsura în care textul de lege supus controlului are un înțeles ce este considerat de către Curte ca fiind contrar Constituției, în locul soluției de constatare "fără rezervă" a neconstituționalității; sau, după caz, invers). Așa fiind, și considerentele exprimate de către autorul sau autorii opiniei separate sunt, în mod necesar, diferite față de cele pe care s-a întemeiat majoritatea membrilor completului de judecată.

Prin opinia concurentă, autorul sau autorii acesteia sunt de acord - în mod integral - cu soluția înfățișată în dispozitivul actului pronunțat de către Curte, dar apreciază că acea soluție trebuia să fie întemeiată pe alte considerente decât cele reținute prin voința majorității (sau, după caz, și pe alte considerente ori numai pe anumite considerente).

În sistemul de drept român, în materie de jurisdicție constituțională, legitimitatea opiniei concurente este la fel de incontestabilă ca și aceea a opiniei separate.

Ambele categorii de opinii constituie expresia independenței fiecăruia dintre membrii Curții Constituționale (conform art.143 din Constituție, "Judecătorii Curții Constituționale sunt independenți în exercitarea mandatului lor și inamovibili pe durata acestuia"), independență a cărei existență asigură independența Curții Constituționale (ca autoritate publică) în raport cu celelalte autorități și instituții publice și, prin aceasta, realizarea scopului fundamental al acestei Curți, acela de "garantare a supremației Constituției" [art.1 alin.(3) din Legea nr.47/1992, republicată]. De altfel, dispozițiile art.143 din Constituție sunt reproduse integral în cuprinsul alin.(1) al art.4 din această lege, adăugându-se, prin alin.(2), că "Judecătorii Curții Constituționale nu pot fi trași la răspundere pentru opiniile și voturile exprimate la adoptarea soluțiilor". Având ca fundament principiul constituțional și legal al independenței judecătorilor Curții Constituționale, opinia separată și aceea concurentă au o legitimitate constituțională și, de aceea, acestea nu pot fi cenzurate de către majoritatea membrilor Curții nici cât privește oportunitatea exprimării lor și nici cât privește conținutul sau modul de redactare." (s.n.)

Considerând că cele expuse nu mai au nevoie de alte comentarii vom prezenta în continuare motivele pentru care credem că în prezenta speță soluția ar fi trebuit să fie cu totul diferită de cea la care a ajuns opinia majoritară, pe baza unor argumente cu totul diferite.

2.1. Verificarea constituționalității hotărârilor parlamentare a fost adăugată competenței materiale a Curții Constituționale prin modificarea legii sale organice din 2010 ca o consecință a revizuirii Constituției în 2003 și a fost primită cu multe rezerve de jurisdicția constituțională. Revizuirea legii fundamentale din 2003 nu a adăugat noi atribuții Curții Constituționale, ci a operat o delegare de competență în sensul că legiuitorul constituant derivat a permis legiuitorului organic să stabilească eventuale alte atribuții în sarcina jurisdicției constituționale. În decizia nr.148/2003 referitoare la constituționalitatea propunerii de revizuire a Constituției României Curtea arăta: „*Propunerea legislativă de revizuire a prevăzut [...] că printr-o lege organică Curtea Constituțională poate dobândi și alte atribuții, lucru interzis de actuala reglementare constituțională. Curtea constată că această propunere urmează să fie eliminată pentru a se păstra neutralitatea politică a acestei autorități publice și pentru a se da curs voinței puterii constituante originare*”. Constituantul derivat nu a ținut seama de acest considerent al deciziei și enumerarea atribuțiilor Curții s-a transformat din exclusiv constituțională și exhaustivă în mixtă (constituțională și legală) și exemplificativă; oricând legiuitorul organic poate stabili Curții Constituționale și alte atribuții la cele menționate în legea fundamentală. O încercare de mai precisă circumstanțiere a acestei atribuții a fost realizată cu prilejul promovării propunerii legislative de revizuire a Constituției din 2011, când s-a avansat ideea restrângerii sale doar la „hotărârile cu caracter normativ ale Parlamentului”. Prin decizia nr.799/2011 Curtea Constituțională a exprimat aceleași rezerve, recomandând abrogarea în întregime a literei l) a art.146 din Constituție întrucât adăugarea de atribuții de rang legal la cele de rang constituțional permite multiplicarea lor „*ori de câte ori interese ale forțelor politice impun modificarea sau completarea legii de organizare a Curții. Curtea apreciază că prin eliminarea dispoziției constituționale este garantată independența instanței constituționale și se păstrează voința puterii constituționale originare cu privire la atribuțiile Curții limitativ prevăzute numai în cuprinsul Constituției*”.

2.2. Cu toate acestea, prin Legea nr.177/2010 s-a modificat - între altele - art.27 alin.(1) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, la controlul constituționalității regulamentelor parlamentare adăugându-se și controlul constituționalității hotărârilor Plenului Camerei Deputaților, hotărârilor Plenului Senatului și hotărârilor Plenului celor două Camere reunite ale Parlamentului, fără nicio altă precizare. Sesizată cu o obiecție de neconstituționalitate referitoare la acest aspect în decizia nr.1106/2010 Curtea Constituțională a realizat un reviriment de jurisprudență nemarcat și, contrar celor susținute în deciziile anterior citate, a considerat că este neîntemeiată ideea că această nouă atribuție a sa vizează „alte atribuții” decât cele privind controlul de constituționalitate. Prin urmare, „*dacă voința legiuitorului constituant ar fi fost aceea de a conferi Curții Constituționale atribuții de altă natură decât controlul de conformitate cu Legea fundamentală, această voință ar fi trebuit să se materializeze într-o normă expresă, care să precizeze natura acestor competențe. Or, în din interpretarea sistematică a prevederilor Constituției, în ansamblul lor, precum și a dispozițiilor art.146, care cuprinde un singur alineat în care sunt enumerate atribuțiile Curții Constituționale, rezultă că legiuitorul constituant nu a reglementat atribuții cu natură juridică diferită, competența materială a instanței constituționale limitându-se exclusiv la controlul de constituționalitate*.” Astfel, începând cu 4 octombrie 2010, în dreptul pozitiv român a apărut atribuția de rang legal a Curții

Constituționale de a controla constituționalitatea hotărârilor parlamentare. De vreme ce a fost introdusă printr-o lege organică, ea poate fi modificată ori abrogată tot prin lege organică și poate face obiectul controlului de constituționalitate din partea Curții Constituționale. După cum vom vedea în continuare, Curtea Constituțională a considerat că odată câștigată o noua atribuție ea nu îi mai poate fi luată, limitând astfel competența de legiferare a Parlamentului.

2.3. Este important de precizat că această schimbare a competenței materiale a Curții a apărut pe fondul unei constante jurisprudențe anterioare a jurisdicției care, pe fond, contrazicea noua prevedere a Legii nr.47/1992 republicată. Astfel, în mod constant și înainte și după revizuirea Constituției și chiar și după modificarea în 2010 a legii sale organice, Curtea Constituțională a stabilit că nu intră în competența sa „eventualele încălcări” ale regulamentelor parlamentare și nici hotărârile parlamentare prin care sunt puse în aplicare regulamentele parlamentare deoarece un astfel de control de constituționalitate ar încălca autonomia parlamentară (decizia nr.44/1993, decizia nr.68/1993, decizia nr.68/1993, decizia nr.22/1995, decizia nr.98/1995, decizia nr.710/2009, decizia nr.786/2009, decizia nr.1466/2009, decizia nr.209/2012, decizia nr.260/2015, decizia nr.223/2016, decizia nr.156/2020). Prin simpla extindere a sferei actelor supuse controlului de constituționalitate realizată doar prin alăturarea hotărârilor parlamentare la regulamentele parlamentare, fără nicio altă precizare cu privire la tipul hotărârilor parlamentare care ar putea fi vizate de control ori cu privire la procedura ce ar trebui urmată în astfel de situații, legiuitorul organic a dat impresia că dorește să pună capăt acestei jurisprudențe constante a Curții. Curtea Constituțională nu numai că nu și-a modificat practica, dar a modificat conținutul noii sale atribuții pentru a o face compatibilă cu jurisprudența sa.

2.4. În plan strict normativ, în cursul anului 2012 a fost adoptată OUG nr.38/2012 prin care, aparent în conformitate cu deciziile nr.148/2003 și nr.799/2011, hotărârile parlamentare au fost eliminate din cuprinsul art.27 alin.(1) din Legea nr.47/1992 republicată. OUG nr.38/2012 nu a abrogat prevederi din Legea nr.177/2010, ci doar a modificat art.27 alin.(1) din Legea nr.47/1992 republicată. Ea a intrat în vigoare pe 4 iulie 2012 și a fost respinsă prin Legea nr.183/2013. Curtea Constituțională a ignorat explicit OUG nr.38/2012 în mai multe decizii, procedând la controlul constituționalității unor hotărâri parlamentare cu caracter individual și după 4 iulie 2012, chiar dacă a recunoscut în una dintre ele (decizia nr.783/2012) că era conștientă de faptul că OUG nr.38/2012 era în vigoare. Altfel spus, Curtea Constituțională a recunoscut că a acționat *ultra vires*. Tot în cursul anului 2012 a fost adoptată și o Lege pentru modificarea alin.(1) al art.27 din Legea nr.47/1992, prin care a fost preluat ca atare conținutul normativ al OUG nr.38/2012, și care a fost declarată neconstituțională de către Curte pe 9 iulie 2012 cu reluarea argumentelor din decizia nr.1106/2010 și precizarea că, deși „*atribuția privind controlul constituționalității hotărârilor Parlamentului a fost acordată Curții Constituționale prin legea sa organică, aceasta a dobândit valență constituțională în temeiul dispozițiilor art. 146 lit.l) din Constituție*”. Astfel, în decizia nr.727/2012, fără să invoce un temei constituțional concret, Curtea a considerat că „*soluția legislativă care exclude de la controlul de constituționalitate hotărârile Parlamentului care afectează valori și principii constituționale este neconstituțională*”. Deși această decizie a invalidat proiectul de lege care intenționa să modifice Legea nr.47/1992 și nu OUG nr.38/2012, Curtea a explicat constant că „*efectele juridice specifice*” deciziilor sale o obligă la „*menținerea stării de constituționalitate a cadrului normativ în vigoare*”, adică o obligă la ignorarea OUG nr.38/2012. De altfel, în decizia nr.738/2012 care a vizat proiectul de lege de aprobare a OUG nr.38/2012 Curtea a invalidat întreg conținutul legii, analizând *en passant* și conținutul OUG nr.38/2012. Acest lucru nu a echivalat însă cu ieșirea din vigoare a OUG nr.38/2012, care nu s-a produs decât pe 23 iunie 2013, odată cu intrarea în vigoare a Legii nr.183/2013 care a cuprins un unic articol redactat după cum urmează: „*Se respinge Ordonanța de urgență a Guvernului nr.38 din 4 iulie 2012 pentru modificarea Legii nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.445 din 4 iulie 2012*”. Legea nr.183/2013 nu a făcut aplicarea prevederilor art.115 alin.(8) din Constituție, care precizează că „*Prin legea de aprobare sau de respingere se vor reglementa, dacă este cazul, măsurile necesare cu privire la efectele juridice produse pe perioada de aplicare a ordonanței*.”

2.5. În absența oricărei precizări legale devine legitimă întrebarea de a ști ce formă a art.27 alin.(1) din Legea nr.47/1992 republicată a rămas în vigoare după 23 iunie 2013 și, mai precis, dacă hotărârile parlamentare pot fi supuse controlului de constituționalitate sau nu. Art.64 alin.(3) din Legea nr.24/2000 republicată dispune: „*Abrogarea unei dispoziții sau a unui act normativ are caracter definitiv. Nu este admis ca prin abrogarea unui act de abrogare anterior să se repună în vigoare actul normativ inițial. Fac excepție prevederile din ordonanțele Guvernului care au prevăzut norme de abrogare și au fost respinse prin lege de către Parlament*.” Deși nu a avut forma unei ordonanțe de urgență de abrogare și nici nu a inclus norme juridice de abrogare, intenția OUG nr.38/2012 a fost aceea de a elimina din competența materială a Curții Constituționale verificarea hotărârilor parlamentare. Respingerea prin lege a OUG nr.38/2012 ar putea echivala cu o revenire la starea dreptului pozitiv dinaintea sa, adică

poate fi considerată o intenție de abrogare a modificărilor introduse de această OUG în cuprinsul art.27 alin.(1) din Legea nr.47/1992 republicată. Numai că atât legiuitorul cât și judecătorul constituțional operează cu acte juridice formale și nu cu intenții. Transparența decizională și exigența previzibilității conduitelor umane, ambele inerente statului de drept, obligă toate autoritățile publice să fie clare și explicite în redactarea actelor lor și să nu opereze cu simulații sau să își ascundă intențiile reale în spatele unor acte juridice factive. De vreme ce OUG nr.38/2012 a reformulat art.27 alin.(1) din Legea nr.47/1992 republicată, după intrarea în vigoare a OUG nr.38/2012 dreptul pozitiv a fost modificat în sensul eliminării din competența Curții Constituționale a atribuției de verificare a hotărârilor parlamentare. Respingerea de către Parlament, fără alte precizări, a OUG nr.38/2012 nu poate face să dispară din dreptul pozitiv modificarea introdusă de acest act normativ cu atât mai mult cu cât Parlamentul nu a făcut nicio precizare cu privire la efectele juridice produse de OUG nr.38/2012. Prin urmare, în perioada 4 iulie 2012 – 23 iunie 2013, art.27 alin.(1) din Legea nr.47/1992 republicată nu a mai inclus hotărârile parlamentare printre actele ce puteau fi supuse controlului de constituționalitate. Cu toate acestea în respectiva perioadă Curtea Constituțională a emis numeroase decizii referitoare la hotărâri parlamentare. După 23 iunie 2013, în absența unor prevederi legale pertinente, doar o interpretare jurisprudențială teleologică poate justifica reluarea de către Curtea Constituțională a controlului asupra hotărârilor parlamentare. Cadrul normativ referitor la atribuția legală a Curții Constituționale rămâne până astăzi incert. Credem că este astfel dovedită încă o dată importanța calității legilor pentru siguranța juridică a tuturor subiectelor de drept și relevanța legisticii formale pentru controlul constituționalității legilor.

3.1. Nu doar cadrul normativ, ci și practica jurisdicției este lipsită de certitudine și predictibilitate. Din start Curtea Constituțională a circumstanțiat și limitat noua sa atribuție pentru a o face compatibilă cu jurisprudența sa anterioară conform căreia nu intră în competența sa hotărârile parlamentare de punere în aplicare a regulamentelor parlamentare, deși noua redactare a art.27 alin.(1) din Legea nr.47/1992 republicată nu face nicio distincție în această privință. Astfel, în decizia nr.53/2011, sesizată cu verificarea constituționalității unei hotărâri parlamentare prin care fuseseră validați magistrații aleși ca membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, Curtea a precizat că „*pot fi supuse controlului de constituționalitate numai hotărârile care afectează valori, reguli și principii constituționale sau, după caz, organizarea și funcționarea autorităților și instituțiilor de rang constituțional*”. În această decizie Curtea Constituțională a considerat că este vizată „*o autoritate fundamentală a statului reglementată de Constituție*”. Nelimitându-se la controlul abstract de constituționalitate al hotărârii parlamentare, ea a procedat la analiza pe fond a conținutului actului de validare a magistraților aleși, ajungând la concluzia încălcării art.1 alin.(5) din Constituție prin medierea unei dispoziții din legea organică a Consiliului Superior al Magistraturii. De altfel și în decizia nr.54/2011, sesizată cu verificarea constituționalității unei hotărâri parlamentare prin care fuseseră validați cei doi reprezentanți ai societății civile în Consiliul Superior al Magistraturii, Curtea a intrat în analiza pe fond a hotărârii parlamentare și a constatat că una din cele două persoane validate de Senat nu îndeplinea cerințele legale pentru ocuparea respectivei demnități. Procedând astfel, Curtea Constituțională a acționat ca o instanță de apel, ce verifică în concret situația de fapt a persoanelor vizate de actul parlamentar și nu actul parlamentar ca atare, adică realizează un control jurisdicțional asupra competenței discreționare a Parlamentului și nu doar un control jurisdicțional asupra legalității actului emis de acesta.

3.2. Îndepărtându-se de la considerentele din decizia nr.1106/2010, în decizia nr.307/2012 Curtea Constituțională și-a extins competența și a precizat că, dacă în privința hotărârilor parlamentare care afectează valori, reguli și principii constituționale normele de referință pot fi exclusiv de rang constituțional, în ceea ce privește hotărârile care afectează organizarea și funcționarea autorităților și instituțiilor de rang constituțional normele de referință pot fi și de rang „*infraconstituțional*”. Fiind vorba de Consiliul Național al Audiovizualului, despre care Curtea a afirmat că „*nu este [o autoritate publică] de rang constituțional*”, în decizia nr.307/2012 Curtea a decis să cenzureze hotărârea parlamentară de numire a membrilor CNA doar prin prisma „*exigențelor procedurale și substanțiale stabilite expres prin textul Constituției*”. Altfel spus, deși inițial a anunțat că va face doar un „*control de constituționalitate*” și limitat doar la „*organizarea și funcționarea autorităților și instituțiilor de rang constituțional*”, Curtea a cenzurat hotărâri parlamentare referitoare la instituții despre care afirmă că nu au rang constituțional și prin raportare la norme de referință „*infraconstituționale*”.

3.3. În continuare, în contradicție cu deciziile nr.53 și nr.54/2011 și în cadrul unui nou revirement de jurisprudență neanunțat, învestită cu judecarea neconstituționalității unor hotărâri parlamentare referitoare la revocarea unor persoane din funcții de conducere a unor autorități publice Curtea a stabilit că astfel de acte juridice au caracter individual și, în virtutea acestei trăsături, nu pot face obiect al controlului Curții. Și a continuat: „*Curtea Constituțională nu se poate transforma într-un arbitru al conflictelor politice din Parlament, nu poate cenzura opțiunile politice majoritare ale parlamentarilor [...] și nici nu are rolul unei instanțe de apel pentru soluționarea unor diferende sau neînțelegeri între*

persoane ce au calitatea de parlamentari. Astfel de acte reprezintă manifestări politice care, chiar dacă îmbracă formal haina unor acte juridice, nu au caracter normativ". Curtea Constituțională nu a uitat însă să declare că „urmează să își aprecieze propria competență de a se pronunța asupra constituționalității hotărârilor” Parlamentului și, în baza „rolului său activ ca instituție fundamentală a statului de drept și implicarea sa, în limitele Constituției, desigur, pentru asigurarea conformității întregului fond activ al legislației cu normele și principiile fundamentale”, ea consideră că „se poate pronunța asupra hotărârilor Parlamentului care afectează valori și principii constituționale”. (a se vedea deciziile nr.728, 729 și 732/2012). Altfel spus, după ce inițial a verificat hotărâri parlamentare – acte individuale, Curtea a declarat că acestea nu intră în competența sa.

3.4. Într-un nou reviriment de jurisprudență la fel de discret ca toate celelalte, în decizia nr.738/2012 (care a vizat legea de aprobare a OUG nr.38/2012) Curtea a revenit asupra poziției exprimate în deciziile nr.728, nr.729 și nr.732/2012. Constatând că legiuitorul a încercat să elimine din competența Curții hotărârile parlamentare cu caracter individual și pe cele care vizează autonomia parlamentară, jurisdicția a afirmat că o astfel de clasificare nu există în Constituție ori în legea sa organică. În plus, cu de la sine putere Curtea a stabilit că sensul normei de trimitere cuprinsă în art.146 lit.l) din Constituție este acela „de a permite legiuitorului sporirea, extinderea atribuțiilor instanțelor” constituționale, iar interpretarea „în sensul că legiuitorul ar avea posibilitatea de a limita, a elimina sau a reduce atribuțiile conferite de legiuitorul ordinar echivalează cu golirea sa de conținut, respectiv cu deturmarea sa de la scopul perfecționării democrației constituționale urmărit de însuși legiuitorul constituuant cu prilejul revizuirii, ceea ce este absolut inacceptabil”. Ca urmare, „nicio modificare a atribuțiilor Curții Constituționale în temeiul art. 146 lit.l) din Legea fundamentală nu poate fi făcută dacă are ca efect suprimarea, în orice condiții și cu încălcarea unor norme fundamentale, a uneia dintre aceste atribuții”. În final, Curtea ajunge la interesanta concluzie conform căreia „este singura în măsură ca, pe cale jurisprudențială, să stabilească (sic! – n.n.) cadrul în care își exercită atribuția de control al constituționalității hotărârilor Parlamentului, așa cum de altfel a procedat până în prezent, urmând a examina obiectul sesizărilor cu care este investită și a le soluționa în consecință prin raportare la valorile și principiile constituționale afectate”.

3.5. După toate aceste revirimente de jurisprudență, Curtea Constituțională a dispus într-adevăr în mod liber de atribuția sa de rang legal. În decizia nr.783/2012 Curtea Constituțională a negat pur și simplu faptul că ar fi respins ca inadmisibile (pe motiv că vizau acte individuale) sesizările care au condus-o la deciziile nr.728, 729 și 732/2012, a admis că „OUG nr.38/2012 era, în mod formal, încă în vigoare” deși Curtea a afirmat de fiecare dată că o ignoră, și - deși nu era obiectul aceluși dosar - a reformulat sensul respectivelor decizii în sensul că hotărârile parlamentare vizate nu afectau, prin obiectul și efectul lor juridic, valori și principii constituționale. De altfel, în acea decizie (nr.783/2012) Curtea și-a extins încă o dată competența materială și a procedat la controlul unei hotărâri parlamentare de desemnare a unor membri în conducerea unui „serviciu public autonom” (Societatea Română de Televiziune) pe care l-a declarat a avea rang constituțional deși a admis că nu este menționat în Constituție și prin raportare la textele legale a căror încălcare a apreciat ea că ar putea conduce la încălcarea unor texte constituționale.

4. În sinteză și reluând clasificările stabilite chiar de Curtea Constituțională, practica sa a arătat că:

- hotărârile parlamentare cu caracter normativ referitoare la regulamentele parlamentare sunt supuse controlului de constituționalitate (decizia nr.209/2012, decizia nr.730/2017, decizia nr.137/2018);

- hotărârile parlamentare de punere în aplicare a regulamentelor, indiferent că au caracter normativ sau individual, sunt în continuare și consecvent exceptate de la controlul de constituționalitate, astfel de sesizări fiind respinse ca inadmisibile (decizia nr.44/1993, decizia nr.68/1993, decizia nr.68/1993, decizia nr.22/1995, decizia nr.98/1995, decizia nr.710/2009, decizia nr.786/2009, decizia nr.1466/2009, decizia nr.209/2012, decizia nr.260/2015, decizia nr.223/2016, decizia nr.156/2020);

- hotărârile parlamentare cu caracter individual (de regulă, de numiri, validări sau revocări în/din cadrul unor autorități publice) pe care Parlamentul le adoptă în aplicarea altor acte normative decât propriile sale regulamente (de regulă, în aplicarea unor legi sau ordonanțe de urgență) sunt supuse controlului de constituționalitate prin raportare la norme de referință care variază în funcție de rangul autorității publice vizate. În privința acestor din urmă hotărâri parlamentare, Curtea face distincție între (a) autorități publice de rang constituțional și (b) autorități publice care nu sunt de rang constituțional.

- (a) În privința hotărârilor individuale ale Parlamentului care vizează numiri în cadrul unor autorități publice pe care Curtea le consideră a fi de rang constituțional, jurisdicția constituțională a declarat că are în vedere exclusiv norme de referință de rang constituțional, deși practica sa

demonstrează faptul că normele de referință utilizate includ uneori și prevederile legale referitoare la respectivele autorități publice, iar controlul poate viza și situații de fapt, Curtea acționând ca o instanță de apel. Astfel, în decizia nr.54/2011 care a vizat desemnarea unui reprezentant al societății civile în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, Curtea Constituțională nu s-a limitat la controlul abstract al constituționalității hotărârii Senatului, ci a verificat inclusiv aspecte de fapt precum îndeplinirea „cerințelor legale pentru ocuparea respectivei demnități, a competențelor profesionale, a reputației morale și a interdicțiilor și incompatibilităților izvorâte fie din statutul personal, fie din alte prevederi legale”, ajungând la concluzia că în acel caz particular nu au fost respectate condiții de integritate stabilite de o lege și nu de Constituție. Prin prisma tipului de control exercitat Curtea a procedat asemănător și în cadrul deciziei nr.53/2011. În schimb, în decizia nr.475/2016 jurisdicția s-a menținut în marja unui control ce a vizat doar formal actul individual al Parlamentului și a verificat doar aspecte procedurale legate de depunerea candidaturilor la funcția de judecător la Curtea Constituțională și prevăzute de art.5 alin.(5) din Legea nr.47/1992 (și nu de Legea fundamentală). În fine, în decizia nr.395/2019 Curtea Constituțională a analizat doar aspecte procedurale legate de data adoptării hotărârii de numire de către Camera parlamentară și data numirii în funcția de judecător inclusiv prin raportare la regimul incompatibilităților (prevăzut de legea organică și nu de Constituție), dar a refuzat să abordeze condiția subiectivă a "înaltei competențe profesionale" considerând că dacă ar proceda altfel ar efectua un „control fundamentat pe aprecieri în egală măsură subiective” și ar impieta asupra „atribuțiilor constituționale proprii ale celor două Camere ale Parlamentului, respectiv ale Președintelui României”.

(b) În privința hotărârilor individuale ale Parlamentului care vizează numiri în cadrul unor autorități publice pe care Curtea nu le consideră a fi de rang constituțional, jurisdicția constituțională a declarat deschis că va depăși cadrele unui control strict de constituționalitate și va utiliza ca normă de referință atât norme constituționale cât și infraconstituționale. Chiar și așa, în această materie ea are o jurisprudență variabilă:

i. Uneori, respinge ca inadmisibile sesizări referitoare la astfel de hotărâri individuale ale Parlamentului, inclusiv pentru că procedurile a căror respectare ar trebui verificată sunt doar de rang legal, deși anterior a declarat că poate utiliza astfel de norme de referință în cadrul acestui tip de control (decizia nr.1094/2012 referitoare la Consiliul Național al Audiovizualului, decizia nr.335/2013 referitoare la Consiliul Autorității de Supraveghere Financiară). În astfel de situații Curtea Constituțională preferă să se păstreze în marja unui control abstract de constituționalitate.

ii. Alteori, consideră admisibile sesizări referitoare la instituții de rang infraconstituțional și fundamentate pe nerespectarea unor legi sau ordonanțe de Guvern, dar le respinge ca neîntemeiate în urma unui control formal referitor la respectarea legalității în cadrul situației de fapt vizată de respectiva hotărâre parlamentară, anume dacă persoanele desemnate îndeplinesc criteriile legale pentru ocuparea funcțiilor (deciziile nr.628/2014 și 21/2019 referitoare la Consiliul Autorității de Supraveghere Financiară, decizia nr.65/2019 referitoare la Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal, decizia nr.24/2020 referitoare la A.N.R.E.). În astfel de situații Curtea Constituțională nu se mai limitează la un control abstract de constituționalitate, ci realizează un control asupra marjei de apreciere de care dispune Parlamentul atunci când desemnează persoane în funcții publice, asemănător cu cel efectuat în decizia nr.54/2011 și refuzat în decizia nr.395/2019.

iii. Rar, Curtea admite sesizări referitoare la instituții de rang infraconstituțional și fundamentate pe nerespectarea unor legi sau ordonanțe de Guvern deoarece nu hotărârile parlamentare sunt neconstituționale ori ilegale, ci persoanele ce ar trebui numite nu îndeplinesc exigențele legale ori administrative pentru ocuparea funcțiilor (deciziile nr.251/2014 și nr.389/2014 referitoare la același Consiliu al Autorității de Supraveghere Financiară). Și în astfel de situații Curtea Constituțională nu se limitează la controlul de constituționalitate al hotărârilor parlamentare individuale, ci realizează un control asupra marjei de apreciere de care dispune Parlamentul atunci când desemnează persoane în funcții publice, asemănător cu cel efectuat în decizia nr.54/2011 și refuzat în decizia nr.395/2019.

În concluzie, în pofida competenței sale de atribuire și a legitimității sale bazată exclusiv pe Constituție, singura care îi permite să cenzureze actele adoptate de autoritatea reprezentativă în stat, dar și ca urmare a unui cadru normativ evolutiv și imprecis, Curtea Constituțională se află în situația de a își stabili ea înseși și în mod liber întinderea și conținutul atribuției de control asupra constituționalității hotărârilor Parlamentului, precum și normele de referință pe care le utilizează. Jurisprudența sa în această materie este imprecisă, Curtea acționând uneori ca o instanță de apel ce controlează inclusiv competența discreționară a Parlamentului, iar alteori ca o jurisdicție constituțională ce manifestă *self restraint*.

5.1. În cauza de față Curtea a fost sesizată cu o hotărâre individuală a Parlamentului care a vizat o numire într-o funcție de conducere în cadrul unei autorități publice pe care Curtea o consideră a fi de rang constituțional (Consiliul Legislativ). Criticile formulate au invocat:

1) încălcarea art.1 alin.(5) din Constituție în privința procedurii de adoptare a respectivei hotărâri parlamentare, raportat la art.9 alin.(1) din legea nr.73/1993 privind înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Legislativ,

2) încălcarea art.1 alin.(5) din Constituție în privința interdicției de a face parte dintr-un partid politic, raportat la art.20 alin.(2) din Legea nr.73/1993 și

3) nerespectarea condiției referitoare la „buna reputație profesională și morală” prevăzută de art.18 alin.(1) din legea nr.73/1993.

5.2. În privința primei critici de neconstituționalitate, care a vizat tipul de majoritate parlamentară cu care pot fi adoptate astfel de hotărâri parlamentare, Curtea Constituțională are o jurisprudență recentă (decizia nr.392/2007, decizia nr.260/2015, decizia nr.475/2016) prin care a stabilit cu titlu de regulă că prevederile constituționale ale art.76 alin.(2) au prioritate de aplicare față de orice prevederi legale ori regulamentare contrare. Prin urmare, deși Legea nr.73/1993 nu a fost declarată neconstituțională în această privință, Curtea Constituțională nu poate face abstracție de jurisprudența constituțională care a impus majoritatea simplă pentru adoptarea hotărârilor parlamentare care nu se referă la regulamentele parlamentare. În această privință Curtea a realizat un control de constituționalitate asupra hotărârii parlamentare individuale de numire în funcția de conducere din cadrul Consiliului Legislativ.

În privința celei de-a doua critici de neconstituționalitate, Curtea Constituțională a decis că interdicția de a face parte din partide politice trebuie îndeplinită la data depunerii jurământului și nu la data numirii în funcție, invocând în acest sens prevederile art.11 alin.(4) din Legea nr.73/1993. Procedând astfel Curtea Constituțională a acționat ca o instanță de apel și a trecut la controlul pe fond al situației de fapt care a determinat adoptarea hotărârii parlamentare individuale de numire în funcția de conducere din cadrul Consiliului Legislativ.

În privința celei de-a treia critici de neconstituționalitate, Curtea Constituțională a decis că jurisdicția constituțională poate verifica doar „condițiile obiective” și nu și „condițiile subiective” impuse de art.18 alin.(1) din legea nr.73/1993 deoarece marja de apreciere de care dispune o cameră a Parlamentului în cazul numirii unei persoane într-o funcție publică nu se limitează doar la verificarea condițiilor de legalitate, ci „vizează și aspecte de oportunitate, autoritățile competente având libertate absolută [...] de a alege o anumită persoană [...]” (a se vedea și decizia nr.459/2014). Procedând astfel Curtea Constituțională a acționat ca o instanță de apel și a trecut la controlul pe fond al situației de fapt care a determinat adoptarea hotărârii parlamentare individuale de numire în funcția de conducere din cadrul Consiliului Legislativ.

5.3. Având în vedere jurisprudența fluctuantă a Curții Constituționale în materie de hotărâri parlamentare individuale referitoare la numiri în cadrul unor autorități publice de rang constituțional oricare din următoarele soluții erau la fel de posibile:

- dacă ar fi fost avut în vedere precedentul stabilit prin deciziile nr.728, 729 și 732/2012 sesizarea ar fi trebuit respinsă ca inadmisibilă, căci vizează un act parlamentar individual;

- dacă ar fi fost avut în vedere precedentul stabilit de decizia nr.54/2011, sesizarea ar fi trebuit admisă pentru nerespectarea exigenței referitoare la „buna reputație morală” (conform celor susținute de autorul doar a uneia dintre cele două sesizări);

- dacă ar fi fost avut în vedere precedentul stabilit de decizia nr.475/2016 sesizarea ar fi trebuit respinsă ca neîntemeiată, căci jurisprudența recentă a Curții Constituționale a stabilit că adoptarea hotărârilor parlamentare care nu se referă la regulamentele parlamentare se face cu majoritatea simplă a parlamentarilor;

- dacă ar fi fost avut în vedere precedentul stabilit de decizia nr.395/2019 sesizarea ar fi trebuit parțial respinsă ca inadmisibilă, în privința criteriului subiectiv al „bunei reputații morale” și parțial admisă, căci interdicția de a face parte dintr-un partid politic nu este o simplă incompatibilitate - pentru a avea același regim juridic cu cel al incompatibilităților judecătorilor constituționali și a trebui să fie respectată doar de la momentul depunerii jurământului-, ci se constituie într-o veritabilă interdicție, distinctă de incompatibilități și tocmai de aceea a fost menționată distinct de legiuitor ca o „condiție obiectivă”.

5.4. În ipoteza în care Curtea Constituțională ar fi dorit să se îndepărteze de la precedentele stabilite în materia hotărârilor individuale ale Parlamentului care vizează numiri în cadrul unor autorități publice de rang constituțional și să se inspire din cele referitoare la autorități publice care nu au rang constituțional aceeași varietate de soluții era disponibilă:

- dacă ar fi fost avut în vedere precedentul stabilit prin deciziile nr.728, nr.729 și nr.732/2012 sesizarea ar fi trebuit respinsă ca inadmisibilă, căci vizează un act parlamentar individual;

- dacă ar fi fost avut în vedere precedentul stabilit prin deciziile nr.1094/2012 sau nr.335/2013 sesizarea ar fi trebuit respinsă ca neîntemeiată, căci procedura a cărei respectare trebuia verificată era de rang legal;

- dacă ar fi fost avut în vedere precedentul stabilit prin deciziile nr.628/2014 și nr.21/2019 ori prin deciziile nr.65/2019 sau nr.24/2020 sesizarea ar fi trebuit parțial respinsă ca neîntemeiată și parțial admisă pentru nerespectarea exigenței referitoare la „buna reputație morală” (conform celor susținute de autorul doar a uneia din cele două sesizări) și pentru că interdicția de a face parte dintr-un partid politic nu este o simplă incompatibilitate de vreme ce Legea nr.73/1993 a menționat-o distinct;

- dacă ar fi fost avut în vedere precedentul stabilit prin deciziile nr.251/2014 și nr.389/2014 sesizarea ar fi trebuit admisă pentru nerespectarea exigenței referitoare la „buna reputație morală” (conform celor susținute de autorul doar a uneia din cele două sesizări).

5.5. După cum se poate observa, admitând că nu constituantul și nu legiuitorul stabilesc atribuțiile Curții Constituționale, ci jurisdicția însăși poate determina „*cadrul în care își exercită atribuția de control al constituționalității hotărârilor Parlamentului*” și încercând a identifica regula în această materie pe baza precedentelor jurisprudențiale stabilite de Curtea Constituțională, în prezenta cauză respingerea ca neîntemeiată a sesizării ar fi avut cea mai mică probabilitate, în vreme ce respingerea ca inadmisibilă ar fi fost posibilă, iar admiterea ar fi fost cea mai predictibilă soluție. Acestea sunt motivele pentru care considerăm că soluția care se impunea în prezenta speță era fie cea de respingere a sesizării ca inadmisibilă, fie - în ipoteza în care s-ar fi trecut peste filtrul de inadmisibilitate - cea de admitere pe fond a sesizării.

6. Revizuirea Constituției a introdus o breșă în angrenajul instituțional și în logica constituțională atunci când a permis adăugarea prin lege a unor atribuții ale Curții Constituționale. Legiuitorul organic a confundat controlul constituționalității regulamentelor parlamentare cu cel al hotărârilor parlamentare fără a face cuvenitele distincții conceptuale și precizări procedurale. Curtea Constituțională a profitat de laxitatea cadrului normativ și și-a configurat liber noua atribuție, lăsând în uitare prevederile art.27 alin.(1) din Legea nr.47/1992 republicată și invocând direct prevederea constituțională din art.146 lit.l) care, în fapt, delegă o competență decizională Parlamentului și nu specifică o atribuție concretă a jurisdicției constituționale. Întreg acest context permite o largă manifestare a discreționarității Curții Constituționale, ceea ce se poate constata din analiza jurisprudenței sale în materie.

JUDECĂTOR,

Prof.univ.dr. Elena-Simina Tănăsescu